

Gezamenlijke aanpak tegen

Sinds eind 2015 kijkt de Onderwijsinspectie kritisch naar de samenwerking tussen samenwerkingsverbanden (swv'en), scholen, ouders en ketenpartners om het aantal thuiszitters terug te dringen. We vroegen twee swv'en naar hun inspanningen en resultaten.

Interviews: Janny Buma

Swv Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH)

Eefje van der Lauw werkt bij het swv Stichting Passend Primair Onderwijs Haaglanden (SPPOH) als orthopedagoog/beleidsmedewerker. Daarnaast werkt ze als docent Social Work op de Haagse Hogeschool.

Wanneer is een kind een thuiszitter?

'Wij zien een kind als een thuiszitter als het niet staat ingeschreven op een school, maar wel leerplichtig is of als het wel ingeschreven staat op school en langer dan vier weken thuiszit.'

Hoe registreren jullie dit?

'In nauwe samenwerking met de leerplichtambtenaar doen we er alles aan om thuiszitters in beeld te krijgen en te houden. Scholen informeren leerplicht en hun adviseurs passend onderwijs over leerlingen die thuis zitten. De gemeente geeft informatie over leerlingen die leerplichtig zijn, maar niet staan ingeschreven. Samen met de gemeente, leerplicht en scholen streven we ernaar dat geen enkele leerling tussen wal en schip belandt.'

Hoeveel thuiszitters zijn er in jouw swv?

'In Haaglanden gaan ruim 59.000 leerlingen naar de basisschool. Daarvan zitten 50 leerlingen, ofwel 0,001 procent, op dit moment thuis (peildatum 15 december 2018, red.). Deze groep is zeer divers, van leerlingen die verhuizen en niet meteen worden ingeschreven op een school, tot leerlingen met zeer complexe problematiek.'

Wat doet het swv samen met scholen en ouders om te voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten?

'Er zijn twee sleutelwoorden: signaleren en samenwerken. Door zo vroeg mogelijk risicoleerlingen te signaleren, kunnen we veel voorkomen. In een multidisciplinair overleg op de school wordt samen met ouders, de adviseur passend onderwijs, schoolmaatschappelijk werker en andere betrokkenen een plan gemaakt. Bij thuiszitters zijn vaak veel partijen betrokken. In bijna alle gevallen gaat het om ingewikkelde, meervoudige problematiek die alleen opgelost kan worden wanneer deze partijen met elkaar samenwerken. Ouders en school kennen de leerling het best en zijn daarom onmisbaar. De adviseur is belangrijk bij kwesties die stagneren. Zonodig wordt een onafhankelijk bemiddelaar vanuit het samenwerkingsverband ingezet.'

Welke aanpak gebruiken jullie om thuiszitters weer naar school te krijgen en welke voorzieningen zijn er om juist deze leerlingen weer een lesplaats te bieden?

'Wanneer het een leerling tijdelijk niet lukt om naar school te gaan, kijken we met betrokkenen wat wel mogelijk is. Soms kan het zijn dat er eerst zorg nodig is. Ook kan hij eventueel naar 'tussen plek en plaatsing', een voorziening waar leerlingen, in afwachting van een passende plek, een paar uur per week individueel onderwijs krijgen. Het is belangrijk om leerlingen niet uit het oog te verliezen. Het hogere doel van iedereen aan tafel is gelijk, namelijk het kind weer terug naar school.'

Tips van SPPOH

- Je hoeft het niet alleen te doen, werk samen met ouders en de betrokken professionals.
- Signaleer en trek zo vroeg mogelijk aan de bel.
- Je hebt een belangrijke, preventieve taak.
- Blijf steeds het hogere doel voor ogen houden: het kind volgt onderwijs.
- Bepaal samen een stip aan de horizon.
- Durf buiten de lijntjes te denken, er is vaak geen kant-en-klare oplossing.

thuiszitters

Swv Zuidooit Utrecht (ZOUT)

Ely Kraamaat werkt bij het thuiszittersteam van swv ZOUT en is coördinator van Buitenkans, een onderwijsvoorziening voor (dreigende) thuiszitters.

Wanneer is een kind een thuiszitter?

'Formeel als hij meer dan vier weken, zonder geldige reden, niet op school is. Er zijn echter leerlingen die niet onder deze definitie vallen, maar toch niet op school of in de groep zijn. Zo is er een kind met leukemie, waarmee de school geen enkel contact meer had. Ook zijn er leerlingen die nauwelijks in de groep aanwezig zijn, omdat ze het grootste deel van de tijd bij de ib'er of op de gang zitten. Deze leerlingen vallen niet onder de definitie van thuiszitter, maar we moeten ze wel kennen.'

'Er zijn leerlingen die niet onder de definitie van thuiszitter vallen, maar toch niet op school zijn'

Hoe registreren jullie dit?

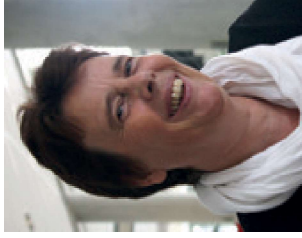
'Ik registreer het aantal thuiszitters én dreigende thuiszitters bij wie we nog preventief kunnen handelen. Voor het inschatten of een leerling een dreigende thuiszitter is, heeft het team de 'Signaleringslijst 'Dreigende Thuiszitter' ontworpen (te downloaden via www.kans-monderwijs.nl, red.).'

Hoeveel thuiszitters zijn er in jouw swv?

'Twee jaar geleden zijn we begonnen met het in beeld brengen van thuiszitters. In het begin bleken er nogal wat niet in beeld te zijn, niet bij het swv, niet bij het thuiszittersteam, niet bij de leerplichtambtenaren. Na iedere studiemiddag die dit thuiszittersteam organiseerde voor ib'ers, directieleden of leerplichtambtenaren, kwamen er meer kinderen in beeld. Inmiddels hebben we veel minder thuiszitters: 0,0023 procent van de 17.100 leerlingen.'

Wat doet het swv samen met scholen en ouders om te voorkomen dat kinderen thuis komen te zitten?

'De schoolondersteuners van het swv zijn nauw betrokken bij leerlingen met een grote hulpvraag, en werken zoveel mogelijk preventief op de basisscholen. Wanneer een leerling dreigend thuiszitter wordt, gaat de casus naar een schoolondersteuner van het thuiszittersteam. Dit team bestaat uit drie personen, waaronder specialist jonge kind Paulien Oogien, specialist

groep 3 tot en met 8 Loek Mak-Peters en ikzelf. Paulien en Loek inventariseren of er nog mogelijkheden binnen de school zijn. Zijn die er niet, dan zoeken zij met de school naar een andere, goede plek. De verwijzende school behoudt de zorgplicht. De trajecten van de schoolondersteuners zijn steeds meer gericht op preventie: ons thuiszittersteam wordt ook wel eens bij een crisissituatie betrokken.'

Welke aanpak gebruiken jullie om thuiszitters weer naar school te krijgen en welke voorzieningen zijn er om juist deze leerlingen weer een lesplaats te bieden?

'Soms zijn nog te veel factoren onduidelijk om tot goede advisering te komen. Voor deze leerlingen is Buitenkans ingericht, een observatieplaats voor (dreigende) thuiszitters. Het is een voorziening van het Expertisecentrum KANS in Onderwijs, onderdeel van de Stichting Gewoon Speciaal, en werkt nauw samen met het swv. Hier leren kinderen onderwijs- en sociale vaardigheden, die ze nodig hebben om succesvol verder te gaan. Daarnaast worden leerlingen intensief geobserveerd om hun onderwijsbehoeften helder te krijgen. Het wordt duidelijk welke kenmerken in het kind zitten, en welke externe factoren meespelen.'

Werkwijze swv ZOUT

- Onze inzet is om leerlingen binnen drie maanden weer terug te plaatsen bij de uitplaatsende school.
- Sinds augustus 2018 heeft Buitenkans plaats geboden aan dertien leerlingen, waarvan er inmiddels weer vijf zijn teruggestroomd naar het reguliere onderwijs of het sbo.
- De ervaring leert dat we steeds meer thuiszitters in beeld hebben, maar we blijven waakzaam dat er geen kinderen 'onder de radar' blijven.